

ANALIZA SALVAȚI COPIII ROMÂNIA: O treime dintre mamele minore din România s-au născut tot din mame minore; 8 din 10 mame și gravide sub 18 ani nu merg la școală

45% din nașterile înregistrate în rândul fetelor cu vârste mai mici de 15 ani din Uniunea Europeană provin din România

București, 7 noiembrie 2022: Mai mult de opt din 10 mame și gravide cu vârsta sub 18 ani nu mai merg la școală, iar patru din 10 gravide și mame minore nu accesează alte servicii medicale, cu excepția medicinei de familie, pe durata sarcinii, potrivit datelor unei analize a situației mamelor și gravidelor sub 18 ani din România, realizată de Organizația Salvați Copiii. Totodată, două din 10 mame minore au mai mult de un copil, iar 32% dintre acestea afirmă că mama lor era minoră când le-a născut. În anul 2021, potrivit datelor semi-definitive INS, 687 de nașteri au provenit de la mame cu vârsta sub 15 ani; astfel, 45% din nașterile înregistrate în rândul fetelor cu vârste mai mici de 15 ani din Uniunea Europeană provin din România, țară aflată pe primul loc la acest capitol.

Datele *Analizei situației mamelor și gravidelor sub 18 ani din România și Analizei privind situația gravidelor din comunități defavorizate* au fost făcute publice în 7 noiembrie, în cadrul dezbaterii organizate de **Salvați Copiii România** și **Senatul României** la care au participat reprezentanți ai următoarelor instituții: Ministerul Sănătății, Ministerul Sănătății Republicii Moldova, Senatul României, Camera Deputaților, Administrația Prezidențială, Cancelaria Prim-Ministrului și Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA). Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului *“Un model integrat de asigurare a accesului la servicii medicale și sociale pentru adolescentele însărcinate și mamele adolescente din zonele rurale defavorizate din România și Republica Moldova”*, derulat de Organizația Salvați Copiii în parteneriat cu Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului – CIDDC și Asociația Sănătate pentru tineri din Chișinău, cu sprijinul MSD for Mothers și MSD România.

Date relevante pentru [analiza situației mamelor și gravidelor sub 18 ani din România](#)¹:

- 85% dintre mamele și gravidele cu vârsta sub 18 ani nu mai merg la școală, majoritatea acestora abandonând școala înainte de sarcină.
- Una din 10 mame sau gravide minore nu a fost niciodată la școală.
- 75% dintre gravidele și mamele minore au renunțat la școală în gimnaziu.

¹ Analiza situației mamelor și gravidelor sub 18 ani din România a fost realizată pe un eșantion de 260 de mame și gravide cu vârsta sub 18 ani din 16 județe, 46 de comunități rurale defavorizate, în cadrul cărora Organizația Salvați Copiii implementează proiectul *“Un model integrat de asigurare a accesului la servicii medicale și sociale pentru adolescentele însărcinate și mamele adolescente din zonele rurale defavorizate din România și Republica Moldova”*. Proiectul este derulat în parteneriat cu Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului – CIDDC și Asociația Sănătate pentru tineri din Chișinău, cu sprijinul MSD for Mothers și MSD România.

- 4 din 10 gravide sau mame minore nu accesează alte servicii medicale, cu excepția medicinei de familie, pe durata sarcinii.
- 80% dintre gravidele sau mamele sub 18 ani nu au utilizat nicio metodă contraceptivă deoarece nu au avut informații despre utilizarea acestora.
- 75% dintre mamele sau gravidele minore au rude sau cunoștințe care au născut la o vârstă sub 18 ani.
- 32% dintre acestea afirmă că mama lor era minoră când le-a născut.
- 2 din 10 mame minore au mai mult de un copil.
- Vârsta medie a tatălui copiilor mamelor minore este de 21 de ani la nivel de întreg eșantion, respectiv 22 de ani dacă tatăl este major.
- Venitul mediu al familiilor mamelor minore este de 1.160 lei, aproximativ 50% dintre familiile mamelor minore având un venit sub 1.000 lei și doar 12% peste 2.000 lei.

Date relevante [analiza privind situația accesului gravidelor din comunități defavorizate la servicii medicale](#)²:

- 25% dintre gravidele vulnerabile nu au asigurare medicală.
- 33% dintre gravide afirmă că nu au făcut analizele recomandate de când sunt gravide. Lipsa banilor este principalul impediment menționat.
- Doar 4 din 10 gravide afirmă că toate analizele au fost gratuite.
- Doar 4 din 10 afirmă că au folosit până acum o metodă contraceptivă. În ceea ce privește sursa informațiilor, familia rămâne un factor important, de asemenea procentul celor care spun că nu au fost informate este în continuare ridicat.
- Vârsta medie la nivelul eșantionului este de 25 de ani. În cazul abandonului școlii, 76% dintre femei renunțaseră la școală înainte de sarcină, 18 în timpul sarcinii iar 7% după naștere.
- 2 din 10 persoane identifică veniturile din munci ocazionale ca principala sursă de venit a gospodăriei.

George Roman, Director Advocacy, Salvați Copiii România, a vorbit despre importanța unor politici publice integrate, care să se adreseze mamelor din comunități vulnerabile: *„Accesul la servicii medicale este un imperativ, atât pentru sănătatea mamei, cât și a copilului. Controlul medical în timpul sarcinii poate preveni grave probleme de sănătate. De asemenea, accesul la educație, consiliere și sprijin pe tot parcursul sarcinii și după naștere ar trebui să reprezinte o prioritate”*.

Prof. Univ. Dr. Alexandru Rafila, Ministrul Sănătății, a adăugat: *“Problema este legată de mai multe bariere: accesul la educație și la educație sexuală sunt principalele probleme. Sunt convins că vom putea găsi o soluție astfel încât educația pentru sănătate să devină o disciplină permanentă, adaptată oricărei vârste. Educația poate să genereze un proces care să schimbe lucrurile în bine în*

²Analiza privind situația gravidelor din comunități defavorizate a fost realizată pe un eșantion de 625 de mame și gravide, inclusiv adolescente, din 20 de județe în care Salvați Copiii desfășoară proiecte de suport.

ceea ce privește problema mamelor minore. Dar nu putem face educație dacă acești copii nu merg la școală.

În ceea ce privește accesul la servicii medicale și sociale, putem interveni dacă suntem în parteneriat cu autoritatea locală, există multe comunități unde procentul mamelor tinere este mare și trebuie să ne concentrăm pe aceste comunități unde sunt multe mame minore.

La Ministerul Sănătății, sănătatea mamei și a copilului este o prioritate. Informația legată de contracepție este importantă, așa cum am văzut în Analiza Salvați Copiii. Cred că putem să lucrăm împreună în perioada următoare și trebuie să integrăm politicile în acest domeniu pentru a preveni sarcinile în rândul minorelor prin educație, educație pentru sănătate și facilitarea accesului la servicii medicale.”

Luând în considerare impactul redus al intervențiilor serviciilor socio-medice în zonele vulnerabile pentru gravide, mame și nou-născuți și datele statistice îngrijorătoare ale Analizei privind situația gravidelor și mamelor minore din comunitățile defavorizate care reflectă aceeași situație de cel puțin un deceniu, Organizația Salvați Copiii consideră necesară *constituirea unui grup interinstituțional în vederea garantării protecției mamelor și gravidelor minore și facilitarea accesului la servicii de sănătate pentru gravidele și copiii vulnerabili din zonele rurale defavorizate*, cu următoarele obiective:

- colectarea de informații și redactarea unei analize a situației din domeniul sănătății mamei și copilului din comunitățile defavorizate, izolate social și neintegrate în sistemul centrelor de permanență care, potrivit Normelor metodologice aprobate prin Ordinul nr. 697/112/2011, asigură continuitatea asistenței medicale primare în regim de gardă pentru pacienții din zonele arundate.
- elaborarea unei strategii și metodologii de comunicare și cooperare dintre serviciile publice de asistență socială, serviciile medicale, instituțiile educaționale și organele de ordine și cercetare penală astfel încât gravidele și mamele cu nou-născuți, în special cele adolescente, să beneficieze de serviciile sociale și medicale prevăzute de lege, de sprijin în continuarea educației și pregătirii profesionale și de protecție prin identificarea situațiilor de abuz fizic ori sexual.
- realizarea de intervenții, prin comunicarea cu instituțiile responsabile și monitorizarea acțiunilor acestora, pentru cazurile semnalate de către alte autorități, organizații neguvernamentale ori persoane fizice ori prin autosesizare, cu privire la situații de vulnerabilitate în care se regăsesc gravidele și mamele cu nou-născuți, în special gravidele și mamele adolescente.

Implicarea în domeniul sănătății mamelor și copiilor din România și Republica Moldova

Organizația Salvați Copiii este implicată activ în domeniul sănătății copiilor din România și contribuie la asigurarea dreptului la viață al copiilor prin intermediul a cinci direcții de intervenție: dotarea maternităților și secțiilor de pediatrie și nou-născuți cu echipamente medicale performante, dezvoltarea rețelelor specializate de suport pentru mame și copii la nivelul comunităților rurale, cursuri de specializare pentru echipele medicale, educație pentru sănătate și cercetări/dezbateri cu specialiști.

Până în prezent, **Salvați Copiii România a lucrat în 64 de comunități rurale defavorizate, cu 80.000 de mame, gravide și copii până în 5 ani.**

Din 2021, Salvați Copiii România a extins modelul de intervenție integrată și în Republica Moldova, unde, în colaborare cu Asociația „Sănătate pentru Tineri” și Centrul de informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Chișinău, cu sprijinul MSD for Mothers și MSD România, **6.300 de gravide și mame adolescente din 61 de comunități rurale defavorizate beneficiază de servicii socio-medicale și educaționale.**

Acest demers este esențial, în condițiile în care este cunoscut, pe de-o parte, faptul că graviditatea la vârste tinere asociază riscuri legate de sarcină mai mari (tensiune arterială mare, anemie, naștere prematură, greutate mică la naștere a bebelușului, depresie post-partum, etc.), iar, pe de altă parte, maternitatea prematură expune aceste tinere mame la riscul de abandon școlar, de a intra în cercul vicios al sărăciei, cu efect transgenerațional.

Implementat ca parte a inițiativei globale MSD for Mothers, programul transfrontalier pentru asigurarea accesului la servicii medicale pentru gravidele și mamele minore din zone rurale defavorizate se desfășoară pe o perioadă de **3 ani (2021-2024)** în cele două țări vecine.

Printre **obiectivele** intervenției se numără:

- îmbunătățirea stării de sănătate a 1.800 de adolescente (1.500 în România și 300 în Republica Moldova) în timpul sarcinii și reducerea cazurilor de mortalitate infantilă.
- reducerea numărului de sarcini nedorite, prin consiliere și educație pentru 4.500 de adolescente din zone rurale defavorizate (3.500 în România și 1.000 în Republica Moldova).
- crearea de parteneriate cu instituțiile relevante la nivel local și național pentru găsirea de soluții în vederea asigurării accesului la servicii socio-medicale de calitate pentru gravidele adolescente din zonele rurale defavorizate și prevenirea sarcinilor în rândul adolescentelor.

Proiectul este implementat în 16 județe din România - Argeș, Brașov, Botoșani, Caraș-Severin, Constanța, Dolj, Hunedoara, Iași, Mureș, Neamț, Prahova, Suceava, Timiș, Vaslui, Dâmbovița și Tulcea, **în 46 de comunități și toate comunitățile rurale din 15 unități teritoriale din Republica Moldova:** Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Comrat, Drochia, Glodeni, Hîncești, Orhei, Sîngerei, Soroca, Strășeni, Șoldănești, Telenești și Municipiul Chișinău.

De asemenea, Organizația Salvați Copiii a extins rețeaua de suport medical, de asistență socială și psihologică, cu adăugarea inovativă a Serviciilor Mobile, pentru femei, gravide și copiii refugiați din Ucraina în Republica Moldova. Războiul din Ucraina a perturbat grav accesul la îngrijirile de sănătate de care au nevoie în mod normal femeile însărcinate și nou-născuții lor. Este vorba de riscuri crescute de deces matern și neonatal, de îmbolnăviri și complicații, ce pot surveni în timpul sarcinii sau la naștere, dar și de un risc crescut de pierdere a sarcinii. În acest context, Organizația Salvați Copiii România derulează proiectul *“Intervenție de urgență în sprijinul femeilor însărcinate refugiate și copiilor din Ucraina”* implementat printr-un nou grant MSD for Mothers ce vizează circa 70.000 de femei însărcinate, mame și copii ucraineni ce au găsit refugiu sau doar tranzitează România și Republica Moldova, precum și tinerii vulnerabili din mediul rural din cele două țări.

CONTEXT

- În ciuda unor progrese evidente, România continuă să se mențină pe primele locuri în UE27 în ceea ce privește rata mortalității la copii sub un an, valoarea la care s-a ajuns în 2021 potrivit datelor INS (5,6/1000 născuți vii) fiind practic similară cu rata medie a vechii Uniuni Europene de acum circa 20 de ani.
- Dintre cele 178.496 de nașteri înregistrate în România în 2021 potrivit datelor semi-definitive INS, 687 provin de la fete sub 15 ani și 15.672 de la adolescente cu vârsta între 15-19 ani. Statistica arată că unu din zece nou-născuți din România provine din mame adolescente. De altfel, țara noastră contribuie cu mai mult de un sfert dintre mamele sub 18 ani (30%) din toată Uniunea Europeană și cu 45% dintre mamele cu vârsta sub 15 ani.
- În ceea ce privește mortalitatea maternă, aceasta crește în anul 2021 comparativ cu anul 2020 de la 32 decese materne la 51 decese. În anul 2021 decesele materne pe cele trei grupe mari de cauze au evoluat după cum urmează: decese prin avort - 2 cazuri în județul Ilfov (0,42‰), decese prin risc obstetrical direct - 14 decese (0,08‰). S-a înregistrat câte un deced matern în județele Argeș, Bacău, Botoșani, Buzău, Constanța, Giurgiu, Iași, Neamț, București, 2 decese în județul Sibiu și 3 decese în Suceava, decese prin risc obstetrical indirect - 35 cazuri (0,19‰), cu 16 cazuri mai mult decât în anul 2020.
- Potrivit datelor Federației Naționale a Asociațiilor Medicilor de Familie, 53% din localitățile din România nu au deloc medic de familie sau nu au suficienți medici de familie. Multe fete și femei din zonele rurale defavorizate recurg la auto-medicație în timpul sarcinii, nu ajung la medic pentru luarea în evidență și monitorizarea adecvată a sarcinii și așteaptă până când situația lor se precipită sau se înrăutățește.
- În ceea ce privește Republica Moldova, 1 din 16 nou-născuți în 2021 a fost din mamă adolescentă.
- 85% dintre adolescentele care au devenit mame în 2021 sunt din mediul rural (Biroul Național de Statistică).

#INVESTIȚIE ÎN VIAȚĂ cu 20% din impozitul pe profit

Din anul 2010, Organizația Salvați Copiii a dotat 105 unități medicale (secții de neonatologie, terapie intensivă neonatală, secții de pediatrie și Obstetrică-Ginecologie) din toate județele țării, cu peste 1.020 de echipamente vitale, investind peste 8.500.000 de euro și a lucrat în 64 de comunități rurale defavorizate, cu 80.000 de mame, gravide și copii până în 5 ani.

Comaniile pot investi în sănătatea copiilor și gravidelor prin încheierea unui contract de sponsorizare, iar persoanele fizice au posibilitatea de a dona online pe <https://bit.ly/DoneazapentruSănătateaCopiilor> sau prin SMS la 8844, 2 euro lunar, text SALVEZ.

Pentru mai multe informații, persoana de contact: **Silvia Burcea**, manager proiect, email: silvia.burcea@salvaticopiii.ro, tel: **0740 590 726**.

Despre Organizația Salvați Copiii

De 32 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 2.900.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.

Despre Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova

Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova (CIDDC) este o organizație neguvernamentală înființată în 1999. Încă de la înființare, CIDDC a avut intervenții legate de prevenirea și combaterea exploatarea și abuzului sexual și dezvoltarea abilităților de viață ale tinerilor, inclusiv în ceea ce privește dreptul la sănătate sexuală și reproductivă. Multe intervenții s-au concentrat în primii ani de existență pe prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală (ITS) și HIV / SIDA (campanii de sensibilizare, instruire, distribuția contraceptivelor). Majoritatea intervențiilor au avut loc în cadrul sistemului educațional și al centrelor de tineret. Cea mai mare realizare a noastră a fost dezvoltarea în 2005 a unui curs școlar numit *Deprinderi de viață* care oferea educație sexuală și reproductivă, pe care Ministerul Educației l-a introdus în programele școlare obligatorii, curs retras la scurt timp. În 2018, CIDDC împreună cu alte ONG-uri și experți au reușit să introducă parțial educația sexuală în programa școlară obligatorie a disciplinei școlare Dezvoltare personală. În prezent, CIDDC desfășoară un studiu participativ cuprinzător (cu participarea tinerilor în toate fazele, atât băieți, cât și fete) cu privire la educația sexuală în școlile din Moldova. Procesul și rezultatele cercetării vor crește gradul de conștientizare a drepturilor și nevoilor copiilor legate de educația sexuală și vor informa activitățile de advocacy și consolidare a capacității CIDDC.

Despre Asociația „Sănătate pentru Tineri” din Moldova

Asociația obștească „Sănătate pentru Tineri” a fost creată în mai 2000. Asociația are peste 20 de ani experiență în promovarea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor. Este organizația care a pilotat modele inovatoare de servicii de sănătate adresate adolescenților și a promovat integrarea lor în sistemul de sănătate din Republica Moldova, participând activ și la dezvoltarea cadrului legal în acest sens. Asociația obștească „Sănătate pentru Tineri” dezvoltă și implementează programe educaționale în domeniul sănătății și dezvoltării adolescenților, părinți și specialiști din diferite domenii. Asociația pledează pentru accesul adolescenților la servicii de sănătate de calitate și educație pentru sănătate și strânge date pentru argumentarea necesității acestor servicii, monitorizând intervențiile.

Despre MSD for Mothers

MSD for Mothers este o inițiativă cu o durată de 10 ani, în valoare de 500 de milioane USD, ce aplică expertiza științifică și de afaceri a MSD - precum și resursele financiare ale companiei și experiența în abordarea provocărilor medicale de la nivel mondial – pentru a reduce mortalitatea maternă în întreaga lume. MSD for Mothers furnizează soluții durabile, axate pe îmbunătățirea calității îngrijirii medicale a mamelor, precum și pentru creșterea accesului femeilor la servicii de planificare familială. În regiunea Balcanilor, MSD for Mothers a finanțat inițiative cu o valoare de peste 4.5 milioane USD, în România fiind deja la cel de-al treilea, cel mai amplu proiect, de reducere a mortalității materne, prin creșterea accesului la servicii de asistență maternă de calitate și a accesului la metodele de planificare familială, precum și prin creșterea nivelului de cunoștințe privind sănătatea sexuală și reproductivă și alfabetizarea în sănătate.

Despre MSD

La MSD - companie cunoscută sub numele de Merck & Co., Inc. în SUA și Canada, cu sediul în Rahway, NJ, SUA - suntem uniți în jurul unui scop comun: folosim puterea științei la cel mai înalt nivel pentru a salva și îmbunătăți vieți în întreaga lume. De mai bine de 130 de ani, aducem speranță omenirii prin dezvoltarea unor importante medicamente și vaccinuri. Aspirăm să fim principala companie bio-farmaceutică axată pe cercetarea intensivă, iar în prezent suntem în avangarda cercetării pentru a oferi soluții inovatoare în domeniul sănătății, contribuind semnificativ la progresul în

prevenirea și tratarea bolilor care amenință oamenii și animalele. Promovăm o forță de muncă diversă și incluzivă și ne desfășurăm în mod responsabil activitățile operaționale pentru a face posibil un viitor sigur, durabil și sănătos pentru oameni și comunități. Pentru mai multe informații, puteți vizita site-ul www.msd.com sau vă puteți conecta cu noi pe conturile de Twitter, LinkedIn și YouTube.